

Preobrazimo geodezijo

Z novo Ustavo so bili v Sloveniji postavljeni temelji za potrebno preobrazbo. Na ta kratki stavek pogosto naletimo v publicistiki in strokovnih člankih. Tudi geodezija ga ni mogla in ne sme spregledati ali zanikati njegov izziv. Geodezijo tu razumem kot dejavnost, usklajeno s potrebami in gospodarskim razvojem družbe ter znanjem in razvojem stroke. Potrebni so medsebojna povezava, razumevanje odnosov ter urejen način in čas odzivov, za kar je najtrdnjša osnova zakon.

Geodetsko dejavnost v Sloveniji predstavlja pretežno geodetska upravna služba ter vzporedno Zveza geodetov Slovenije, ki naj bi združevala geodete na strokovnem področju. Geodetska dejavnost se je na podlagi Ustave iz leta 1974 in Zakona o geodetski službi iz leta 1976 razvila v občinski samoupravni aparat, ki je v senci politične oblasti občin uveljavil v občinah geodezijo po razumevanju posameznikov. Če je taka razvejanost pooblaščenim družbenim geodetskim organizacijam ustrezala, jim danes prav gotovo nič več. Številna zasebna podjetja, delujoča po milosti in na prijateljstvu, so v podrejenem položaju. Razmere v geodeziji so, po izjavi direktorja Republiške geodetske uprave, kaotične. Predpisi so bolj kot kdaj poanta moralne doraslosti odločujočih in če se je predsedstvo Zveze geodetov Slovenije odločilo delovati politično, pomeni, da so interesi oblasti nad stroko. Priprava zakonov, ki zadevajo bistvo geodetske službe brez sodelovanja geodetske stroke in službe, je le logična posledica. Po vsem tem je situacija že več kot dozorela za preobrazbo tudi v geodeziji.

Predlog reorganizacije geodetske dejavnosti v Sloveniji v letu 1988, tedaj še v nasprotju z družbeno ureditvijo in predvsem miselnostjo v geodetski dejavnosti, je naletel tedaj na močan in splošen odpor z iniciativo v Zvezi geodetov Slovenije. Tudi po sprejetju Ustave leta 1991 je situacija ostala enaka. Težko je razumeti in ni jasno, ali je to ponižna inertnost ali grozljiva praznina, ki se je že izživela v nasprotovanju.

Dovolimo si predrznost in zamisel enega od možnih scenarijev prihodnosti geodezije, ki so ta trenutek uresničljivi. Pričakovana in značilna je odločitev pri pripravi Zakona o zemljiški knjigi, da bo evidenca etažne lastnine vodena v zemljiški knjigi brez katastra zgradb. Ta je pri geodetih po dveh letih uspešnih raziskav komaj še na začetku. Povsem razumljive so take ali manj radikalne reakcije okolice, ki pa vodijo le v rešitve brez geodetske službe.

In če nadaljujemo zamisel scenarija na tem področju. Zelo blizu smo, geodetom sicer absurdni, zamisli, da se zemljiški kataster priključi k zemljiški knjigi pri sodišču. Organizacijsko in tehnično povsem izvedljivo. To bi bila celo rešitev zemljiškega katastra pred, upajmo, da to ni res, geoinformacijsko kompjuterizacijo. Tehnični del ugotovitve, elaborat izmere izdela pooblaščen zasebnik, sklep o spremembi v evidenci lastništva, katere tehnični del je zemljiškokatastrski načrt, izda sodišče. Tako kot pred letom 1976. Pa še dvojnosti evidenc ne bo. Verjamem, da tako razmišljanje ni dobrodošlo, lahko je črnogled, ni pa nemogoče; življenje teče naprej in nas ne čaka.

Torej preobrazimo geodezijo na temeljih naše Ustave tako, da ji bomo pretehtano strokovno in razmeram ustrezno začrtali pravo pot.

Božo Demšar

Prispelo za objavo: 1.6.1993